

Posudek diplomové práce Jozefa Vilčeka vypracované na téma
„Ochrana práv menšinových akcionářů“

Posuzovaný text je druhou verzí diplomové práce věnované stále aktuální problematice ochrany práv menšinových akcionářů. Ani nově předložená práce není bez problémů. Snaha postihnout co nejširší okruh látky vedla k jisté nepropracovanosti textu a místy i ke ztrátě nadhledu autora nad tématem.

Členění práce je přehledné. Zlepšila se i její formální úroveň. Autorovi nelze upřít, že se seznámil se širokým okruhem problematiky a zpracoval je se zájmem. Pozitivem práce bezesporu je, že se zabýval i relativně rozsáhlým spektrem zahraničním právních úprav, i když je většinou pouze opsal, aniž by vyvodil obecnější závěry. Tabulky, které diplomant vypracoval, nejsou sice zcela přesné, nicméně svědčí o tom, že si diplomant dal práci s jistým (alespoň pro sebe) „zprehledněním“ látky. Zůstala však řada výhrad týkajících se obsahu díla.

Z dílčích připomínek lze uvést například tyto: z textu na str. 4 je zřejmé, že autor nepostřehl dichotomii pojmu vklad a vklad do základního kapitálu, k tvrzení na str. 5 (poslední odstavec) lze namítnout, že akcionářem a tedy i nositelem akcionářských práv jsou i osoby, kterým společnost dosud nevydala akcie (srovn. § 155 odst. 1 ObchZ). Na str. 9 lze namítnout, že mimo stojícího akcionáře nelze vymezit jako „akcionáře ovládací smlouvy, či smlouvy o převodu zisku“. Naopak, jsou jimi akcionáři, kteří účastníky koncernových smluv nejsou. Na str. 16 autor zužuje zákaz zneužití obsažený v § 56a ObchZ na znevýhodnění jiných společníků akciové společnosti. Zákaz zneužití však chrání i společnost samu proti zneužívajícímu jednání a případně i třetí osoby. Nevím také, jak rozumět vyjádření na str. 18, podle něhož při hlasování na valné hromadě si zpravidla ovládající osoba prosadí převedení zisku ovládané společnosti ve svůj prospěch. Podmínkou převodu zisku je uzavření smlouvy o převodu zisku. Postup jejího uzavření má přísná pravidla a bez této smlouvy musí být zisk dělen mezi akcionáře podle jmenovité hodnoty jejich akcií (pokud nebyly vydány prioritní akcie). Smlouva o převodu zisku není v tuzemských podmínkách téměř uzavírána. Na str. 18 v pojednání o téže koncernové smlouvě autorovi chybí ve výčtu jejích právních důsledků právo mimo stojícího společníka ukončit účast ve společnosti. V tabulce na str. 52 je nesprávně uvedeno, že v ČR lze využít úpravy vytlačení pouze po nabídce převzetí. Z úpravy obchodního zákoníku však takové omezení nevyplývá. Autor též vychází ze zastaralé francouzské úpravy, když zákon č. 66-537 o obchodních společnostech byl zrušen obchodním

zákoníkem z roku 2006 (Code de Commerce 2006). V závěru práce (str. 64) nelze zcela souhlasit s kategorickým tvrzením autora, podle něhož menšina neohrožuje práva většiny. Většinou tomu tak bude, avšak závěr nelze formulovat „bezvýjimečně“. Není také zřejmé, co má autor na mysli komplexní právní úpravou ochrany práv menšinových akcionářů. To by měl mimo jiné vysvětlit při obhajobě.

Práci lze vytknout i nepřesnosti teminologického rázu. Například na str. 7 se označují práva nemajetková jako práva „společenstevní“. Tento termín se však odvozuje od slova „společenství“, resp. „společenstvo“ nikoli od slova „společnost“. Proto je jazykově přesnější užívat termín „společnostní“. I tak by bylo jeho užití ve významu autorem zvoleném obsahově nepřesné, protože všechna práva, která má akcionář ve společnosti (majetková i nemajetková), jsou práva společníka. Místy autor užívá nestandardní označení zákonů (např. str. 11). Gramaticky nesprávné je též užívat výraz „změny na základním kapitálu“.

I přes uvedené výhrady lze uzavřít, že práce je způsobilá obhajoby, k níž ji tímto doporučuji.

Praha, 10. září 2007

Doc. JUDr. Stanislava Černá, CSc.

vedoucí diplomové práce

Hodnocení diplomové práce
Josefa Vilčeka vypracované na téma
„Ochrana práv menšinových akcionářů“

Posuzovaná práce je věnována tématu, které je dosti frekventované. Jde o látku, která je stále aktuální, přičemž její legislativní uchopení je zejména v Evropě, vzhledem k důrazu, který se zde klade na ochranu slabší smluvní strany, široce diskutováno. Toto téma je živé i v tuzemsku, a to zejména v souvislosti a přípravou paragrafovaného znění obchodního zákona v rámci rekodifikace soukromého práva.

Diplomant rozdělil diplomovou práci do sedmi kapitol zakončených závěrem. Postupně v nich pojednává o základních pojmech (akciová společnost, menšinový akcionář, kvalifikovaná menšina) a o vývoji ochranných ustanovení v ČR. Následně diplomant předkládá situace, které zejména ohrožují menšinové akcionáře. Na tuto pasáž pak navazuje výběr ustanovení, která lze využít pro ochranu akcionářské menšiny. Po ní následuje pojednání o zneužití práv menšinovými akcionáři, úpravě squeeze-out a harmonizaci právní úpravy squeeze-out s právem Evropské Unie (přesněji mělo být s právem Evropských společenství, či komunitárním právem). Práce je zakončena závěrem, v němž měly být shrnuty hlavní poznatky, k nimž se diplomant dopracoval. Tato část práce by však patřila spíše do úvodu, neboť v ní diplomant pouze stručně uvádí, čímž se zabýval v předchozích kapitolách. Příloha č. 1 mnoho nenaznačuje, neboť porovnání údajů o jmenovité hodnotě akcie s výší protiplnění má jen velmi malou vypovídací hodnotu. Zejména 5. část je psána komentářovým, či spíše poznámkovým způsobem, tedy nikoli jako rozbor problematiky, ale spíše je drobný a většinou povrchní komentář k vybraným ustanovením obchodního zákoníku.

Pokud jde o celkové vyznění práce po obsahové stránce, mohu sice konstatovat, že diplomant se blíže seznámil s určitým okruhem problémů akciové práva, současně však postrádám hlubší pochopení zpracovávané látky a širší teoretický základ. Diplomová práce výrazněji nepřekračuje rámec platné právní úpravy. Diplomant činí mnohdy zjednodušené závěry (např. str. 7 „Valná hromada nemusí vyplatit dividendu žádnou“) To se pak projevílo v řadě chyb a nepřesností, z nichž za jiné uvádím následující:

na str. 5 je řečeno, že akcionář nabývá práva a povinnosti „skrze cenný papír“. Není sice pochybnost o tom, že v akcii jsou inkorporována akcionářská práva, avšak je třeba vidět, že akcie je nedokonalý cenný papír a že osoba, která se podílí na základním kapitálu

je oprávněna vykonávat práva akcionáře nikoli až po vydání akcie, ale ode dne zápisu základního kapitálu, na němž se podílí, do obchodního rejstříku (§ 165 odst. 1 ObchZ). Na str. 7 se nepřesně uvádí určení výše podílu akcionáře na likvidačním zůstatku, kdy se směřuje vznik nároku na výplatu podílu a jeho výše. Na str. 20 jsou nepřesně uvedeny důvody prohlášení neplatnosti valné hromady. K jednotlivým částem práce, zejména k pojednání o situacích, které ohrožují postavení menšinového akcionáře mám obecnější poznámku. Tyto pasáže vyznívají tak, jako by jediným ohrožením menšinového akcionáře byl akcionář většinový (viz např. str. 22 a násl., kde se spojuje možnost prohlásit neplatnost usnesení valné hromady přijetého pouze pod vlivem většinového akcionáře.) K tomu lze poznamenat, že vliv většinového akcionáře může být i pozitivní, ačkoli obchodní zákoník takového chování výslovně nenormuje.

Seznam použité literatury je – pokud jde o tuzemské tituly - dostatečně rozsáhlý. Obsahuje však pouze jeden zahraniční (německý) pramen. Vzhledem k pozornosti, která je v zahraniční odborné literatuře otázkám ochrany menšinových akcionářů věnována, mohl být seznam literatury v tomto ohledu bohatší. Na použitý pramen je v textu odkazováno způsobem v odborné práci obvyklým. Po formální stránce lze práci vytknout gramatická pochybení.

Jisté výhrady mám i k formální stránce diplomové práce. Vyjadřování diplomanta je do značné míry neobratné. Vyskytují se v ní gramatické chyby (shoda podnětu s přísudkem, interpunkce, chybějící velká písmena na začátku věc, nelogické a gramaticky chybné členění vět, atd.). Kromě toho v samotném obsahu (str. 1) jsou uváděny názvy jednotlivých subkapitol (5. část) s malými písmeny.

Posuzovaná práce má převážně popisný charakter a nepřekračuje výrazněji rámec právní úpravy. Diplomantovi nelze upřít, že se seznámil se zvolenou problematikou, a to jak v její současné úpravě, tak v jejím předchozím vývoji. Musí však konstatovat, že obsahově a zejména formálně má práce slabou úroveň, která jí staví spíše na hranici způsobilosti k obhajobě.

Praha, 20. dubna 2007

Doc. JUDr. Stanislava Černá, CSc.
vedoucí diplomové práce